

## NAF avd Nedre Romerike gjennom 90 år.

9. juli 2017 er det 90 år siden NAF avd Nedre Romerike ble etablert. Ved jubileene for 50 (1977), 60 (1987) og 75 år (2002) ble det publisert egne skrivelser om avdelingens historie. Her gir vi en oversikt over hovedtrekkene i lokalforeningens virksomhet på 1900-tallet, og videreføringen de første år av dette århundre.

### De første år med NAF avd Nedre Romerike 1927-1945

Norges Automobilforbund ble stiftet i Oslo mai 1924. Den nye organisasjonen viste både med navn og vedtekter, at man tok sikte på å bli et landsomfattende forbund. Til å begynne med besto tilslutningen i stor grad av folk fra Oslo. Allerede i mai 1925 ble den første lokalavdeling, Hamar og omegn, stiftet.

NAF avdeling Nedre Romerike ble stiftet 9. juli 1927 som nummer 20 i rekken av lokalavdelinger. Det første styret besto utelukkende av personer bosatt øst for Glomma, med gårdbruker Helge Foss Haneborg fra Lierfoss som formann.

Lite er bevart i arkivet om aktivitetene de første år. Vi vet de stort sett foregikk i de østlige deler av regionen. På den tida var veinettet ikke forberedt for biltrafikk, men utbedringer fant sted i økende grad. Fra gammelt av gikk veien fra Aurskog og Bjørkelangen over Blaker, Frogner og Gjelleråsen til Oslo. Bru over Glomma, tilpasset biltrafikk, kom ved Bingfossen. Da den åpnet i 1927 ble fergetrafikken over Blakersund nedlagt. (Jernbanebrua ved Fetsund var i 1919 bygd om med veiløp for hest og kjerre på hver side).

Medlemstallet var i 1931 kommet opp i 72. Da valgte man et styre med større geografisk spredning, bl a med et klart flertall hjemmehørende i Strømmen eller Lillestrøm. Dette styret hadde klare ambisjoner og samarbeidet tett med Hovedstyret og Hovedkontoret om hvordan arbeidet skulle legges opp.

Bilsport fikk tidlig en sentral plass i avdelingens arbeid. I årene 1931-35 ble «Romeriksløpet» arrangert. Avdelingens økonomi satte en stopper for dette de siste år før krigen. Men arbeidet med slike arrangementer la grunnlaget for det sosiale fellesskap som har kjennetegnet avdelingsarbeidet i alle senere år. Dette fellesskap er kjerneverdi som har gitt grunnlag for mange andre aktiviteter helt fram til i dag.

Medlemmene dro tidlig nytte av Hovedkontorets produksjon av kart, reisehåndbøker, veiledninger om bilhold og ulike avtaler om rabatter på drivstoff og forsikring. For å øke tilgjengeligheten av disse inngikk avdelingen avtale med Karl P. Thorstensens Bokhandel som fungerte fra 1928 til 1955 da Kønns Bokhandel overtok. Tilsvarende avtaler om «turistkontor» ble inngått med Strømmen Bok- og papirhandel og Bjørkelangen Bok- og papirhandel.

Fra 72 medlemmer i 1931, steg det til 132 året etter og til 156 i 1933. Deretter sank det til et bunnivå på 94 i 1936 pga økonomisk dårlige tider. Ved utgangen av 1939 var medlemstallet 127.

Under krigen lå de lokale aktivitetene nede. Likevel opprettholdt både NAF sentralt og lokalavdelingen et stabilt nivå på medlemstallet. Bidrag til dette kan ha vært at NAFs juridiske gratistjeneste i 1941 ble utvidet fra å omfatte kun «bilspørsmål» til alle «trafikkspørsmål». Mulige juridiske råd er av stor verdi for medlemmene.

Ved utgangen av 1944 var lokalavdelingens medlemstall 120.

## Etterkrigsårene

1945-1960

Gjenoppbygging av infrastruktur og næringsliv etter krigen stilte krav til styring av ressursbruk. Mange varer var rasjonert og belagt med importrestriksjoner. Restriksjonene på personbilkjøp ble først opphevet 1961. Før det var bilkjøp, med noen unntak, begrunnet i næringsvirksomhet.

Av større veiprosjekter på Nedre Romerike må nevnes nåværende Fetsundbru som ble åpnet i 1959 og Kompensasjonsveien som kom på 1960-tallet. Disse bandt de ulike deler av regionen sammen til det Nedre Romerike vi kjenner i dag.

Medlemstallet i foreningen økte jevnt fra 108 i 1945 til 533 i 1955 og 1594 i 1960. Da Olav Aas ble formann i 1947 ble aktivitetene strukturert og organisert i komiteer. Prinsippet med å arbeide i komiteer er beholdt fram til i dag. Noen justeringer i komiteestrukturen har dog skjedd underveis.

Det ble satset sterkt på trafikk sikkerhet. Arbeid med plansjeverk for skolens trafikkundervisning var påbegynt i 1930-åra; og spredd til skolene 1950. Det ble også brukt av bilsakkyndige og i sjåfør opplæringen i militære. I mange år hadde avdelingen kurs i førstehjelp i samarbeid med Røde Kors. Lyskontroller startet opp fra 1956. Så fulgte «radarkontroll» av speedometer. Avdelingen tok initiativ til opprettelse av skolepatroljer i Strømmen 1954. Man ga også bidrag til lekeplasser i borettslag for å trekke barn bort fra veiene.

Campingferie var stort fra midten av 50-tallet. Flere NAF-avdelinger satset på etablering av campingplasser. NAF avd Nedre Romerike leide, i samarbeid med Skedsmo kommune, Monsrudvika i Fet 1957-1966. Skjerpede krav til sanitære forhold stoppet det opplegget. Deretter arbeidet man i mange år med ulike alternativer, bl a ved Heia i Fet, uten å nå fram.

I 1949 gjenoppsto årlige billøp på avdelingens program. Arrangementene var kostbare, og ble først gjennomført i samarbeid med naboavdelingene på Øvre Romerike og Oslo. Etter hvert ble Romeriksløpet gjennomført som populære PO-løp med egne krefter hvert år.

I 1961 oppheves importrestriksjoner på personbil. Samtidig tiltar den generelle økonomiske vekst. Bilen blir gradvis mer og mer allemannseie. I tiåret 1970-80 økte antall personbiler hjemmehørende på Romerike med 66 prosent.

Veinettet ble bygget ut systematisk. Motorveien fra Oslo grense via Hvam til Berger sto ferdig i 1968, riksvei 159 fikk motorveistandard gjennom Lørenskog i løpet av 1980-tallet og riksvei 22 fikk standardheving på flere parseller mellom Gjelleråsen via Kjeller til Fetsund og Stensrud. Kompensasjonsveien kom allerede på 1960-tallet. Utbyggingen av veinettet i perioden ga mulighet for økt bruk av bilene. For Nedre Romerike har veinettet avgjørende betydning for tettsteds- og senterstrukturen.

Medlemstallet steg eksplosivt i takt med at flere og flere skaffet seg bil. I 1960 hadde avdelingen 1594 medlemmer. Medlemstallet var i jubileumsåret 1977 steget til 9236. Ved utgangen av 1986 var bestanden av biler som soknet til Biltilsynet i Lillestrøm 63034. Avdelingen hadde da 13368 medlemmer (høyeste medlemstall i vår 90-årige historie). Med over 20 % av distriktets personbiler i medlemsmassen ser vi hvor sentralt et NAF-medlemskap var for den enkelte bileier.

Veksten skyldtes også at det skjedde endring i bilbruken i retning av det vi kan kalle «hverdagsbilismen». Det vil si at bilen i overveiende grad brukes i nærområdet til arbeidsreiser, handling og frakt av barn til barnehage, skole og fritidsaktiviteter. I lengre perspektiv kan vi se at utviklingen har endret fokus i lokalavdelingen fra bilsport og bilturisme til miljø og trafiksikkerhet i nærområdet.

I slutten av 1980-tallet var bankenes utlånsrenter ekstremt høye. Kontigenten til NAF fikk lav prioritet i mange husholdningsbudsjett. Vi fikk nedgang i medlemstallet til 9901 i 1994. Så fulgte en oppgang mot dagens stabile medlemstall rundt 11000.

NAF avd Nedre Romerike hadde fra 1951 tatt opp igjen «Romeriksløpet» under navnet «Vårsprett». Dette ble en årlig foreteelse fram til 1975, ofte kombinert med kartleserkurs. Rebusløp startet man opp med i 1964 og ble arrangert flere ganger i årene som fulgte. Fram til 1978 ble arbeidet med bilsport organisert i egen Bilsportskomite. Da ble denne slått sammen med komiteen for sikkerhetskontroll til «Sports- og trafiksikkerhetskomiteen».

I 1970 startet avdelingen med egen sikkerhetskontroll av medlemmenes biler. Avtale med merkeverksteder om «10-punkts sikkerhetskontroll», først og fremst forstilling, bremses og lys. For medlemmene gjorde avdelingen avtale om rimelige priser ved Oslo-avdelingens testestasjon. Fra 1979 ble også testestasjonen på Kløfta tilgjengelig for våre medlemmer.

I perioden 1965-69 hadde man kurs i kjøring på glatt føre ved Åråsen, i samarbeid med Akershus vegkontor og General Motors. Tilbudet opphørte da tomten ble omregulert til industriformål.

I september 1982 åpnet NAF øvingsbanen for glattkjøring i Fet. En rekke av avdelingens tillitsvalgte har gjennomført instruktørkurs for arrangementer på banen. Hvert år arrangeres det flere glattkjøringskurs for medlemmer og ikke-medlemmer i avdelingens regi.

Avdelingen har i alle år hatt sterkt fokus på trafiksikkerhetsarbeid rettet mot barn. I samarbeid med Gjensidige anskaffet man i 1984 en moped til undervisningen ved Dalen skole i Fet. Årene etter fortsatte man med anskaffelse av mopeder til den valgfrie mopedopplæring ved distriktets ungdomskoler. I 1987 var det 19 sykler til dette formål. Avdelingen bidro samtidig til instruktør opplæring av lærerne.

Avdelingen arrangerte teorikurs, i samarbeid med AOF, for fornyet førerprøve fra 1971. Da fornyelse falt bort (endring i førerkortforskriften 1979), opphørte tilbudet.

Aktivitetene og felles interesse for biler og bilhold ga et sosialt fellesskap og stor tilslutning om medlemskvelder, hyggekvelder med bingo, julebord, familieskirenn og sommerturer. Særs populære ble tilrettelagte bussturer for eldre med middag og underholdning. Disse er i dag videreført med pensjonistturer til Sandefjord og Strømstad.

I 1974 avtalte avdelingen med Gjensidige Norsk Skadeforsikring om å overta de tidligere «turistkontorers» funksjoner, og yte medlemmene mange andre tjenester som man tidligere måtte få utført ved Hovedkontoret i Oslo. God medlemsservice ble på den måten tilgjengelig både i Lillestrøm, Sørumsand og Bjørkelangen.

Den mangeårige drøm om egen campingplass ble begravet ved at komiteen for det ble nedlagt i 1990. I stedet vokste en ny drøm om eget hus og lokal testestasjon fram på 1990-tallet. Etter noe søking på tomter i Skedsmo, fikk man i gang forhandlinger med Rælingen kommune om en tomt på «Lille Strøm Gård». Tomten ble vedtatt kjøpt på ekstraordinært årsmøte 1994 til en pris av kr 1.625.000. Samtidig ble det nedsatt en byggekomite, under ledelse av Arne Kr Karlsen. Etter godt arbeid i komiteen, fruktbart samarbeid med NAF sentralt og kommunen, kunne det nye bygget overtas 17. november 1997. Offisiell åpning av NAF – Senter Nedre Romerike ble foretatt av Rælingens ordfører 24. januar 1998.

## Lokalforeningen i eget hus

1998- 2016

Nedre Romerike preges av nærhet til hovedstaden. Mange innbyggere har sitt arbeidssted i Oslo og reiser til/fra hver dag. Og like mange har arbeid i kommunene Skedsmo og Lørenskog. Arbeidsreisen kombineres ofte med levering/henting av barn på skole/barnehage. Handling foretas i stadig større grad ved store kjøpesentre. Dette preger trafikkbildet og bilbruken i området, og hva medlemmene er opptatt av.

På veisiden har vi siden tusenårsskiftet fått ny Rælingstunell (1998), firefelts RV 22 mellom Lillestrøm og Hovinhøgda (2015) og Sagbruksveien i Strømmen (2003). Sistnevnte har hatt stor betydning ved at tidligere kører gjennom Strømmen er flyttet, og gitt mer trafiksikkert bymiljø i bydelen. Nå etableres nye boliger langs den nye veien. Sammen med trafikk til kjøpesenteret gir det nye utfordringer.

Med åpningen av NAF-senteret i Nedre Rælingsvei 1998 har avdelingen fått et samlingssted, hvor mange aktiviteter kan gjennomføres. Av stor verdi er det gode samarbeid vi har med vår leietaker, NAF testestasjon.

Testestasjonen har 5 ansatte. I 2015 ble det gjennomført i alt 5.739 tester, hvorav 85 prosent var periodisk kjøretøykontroll eller etterkontroll for denne. I 2005 overtok testestasjonen salg av rekvisita, som avdelingen tidligere drev. NAF-verksted/senterdrift, har også blitt tildelt priser for god og effektiv drift som testestasjon (senest som Årets Testestasjon i 2016). For avdelingen var det en riktig avgjørelse at vi satset på eget og samlokalisert NAF-senter. Dette har vist seg meget funksjonelt og gir soliditet når vi står som eiere av gård og grunn.

Avdelingen har en ansatt sekretær som tar seg av medlemservice, den daglige driften og bistår komiteer og styre i sine gjøremål, samt har et godt blikk for god økonomistyring, meget verdifullt for en levende og aktiv avdeling som Nedre Romerike. Vi har satset på god opplæring av våre tillitsvalgte samt implementering av NAF sine etiske regler. Dette medfører til at vi har en god møteplass med gode relasjoner til vårt arbeid for NAF.

Aktivitetsnivået er avstemt i henhold til de ressursene vi har av menneskelige og økonomisk karakter, men det er et godt tilbud vi til en hver tid kan tilby våre medlemmer. Aktiviteter basert på frivillighet krever at medlemmene føler tilhørighet til organisasjonen, noe som blir en utfordring i en tid med tidsklemme og «samvær» basert på sosiale medier. I 2016 har avdelingen søkt å møte denne utfordring med faste medlemskvelder hvor tema av interesse for medlemmene er på dagsorden.

På huset holdes jevnlig kurs for eldre bilførere. I 2005 ble det etter opplegg fra og i samarbeid med Vegkontoret arrangert 6 kurs (65+) med i alt 102 deltakere. 4 tilsvarende kurs for seniorer i 2016 i ren NAF-regi hadde 46 deltakere. Et annet kurs vi tilbyr er jentemekk. Også dette har vist en synkende deltaking over flere år.

Stor oppslutning har det vært for våre åpne dager på øvingsbanen. Helt siden banen åpnet i 1982 har vi hatt flere arrangementer hvert år der. Avdelingen har utdannet flere instruktører for glattkjørings-kursene på banen. I 2017 planlegges forsøk med mørkekjøring på banen.

NAF har lang tradisjon for målrettet trafiksikkerhetsarbeid rettet mot barn og unge. Arbeid med plansjer for bruk i undervisning ble lansert allerede på 1930-tallet. Gradvis er dette arbeid adoptert og integrert i skolenes trafikkundervisning og føreropplæringen ved sjåførskolene. I dag støtter NAF dette med supplerende aktiviteter, i første rekke med kontroll av sykler ved skolene i området. I 2016 ble ca 1000 sykler kontrollert av våre tillitsvalgte.

I 2003 arrangerte NAF avd Nedre Romerike et pilotprosjekt for utforming av sykkelkonkurransen for 11-12 åringer. Vinnerne den gang, ble samtidig vårt landslag til FIA,s europeisk finale i Lisboa. Konkurransen består av ferdighetstest på sykkel og teorigdel om bruk av sykkel i trafikken. Pilotprosjektet har siden blitt fulgt opp over hele landet med distriktsfinaler og landsfinale (i Lethohallen). Vinnerne av

landsfinalen deltar i Europeisk finale. Vår avdeling samarbeider med NAF avd Øvre Romerike hvert år om en distriktsfinale for Romerike.

De tillitsvalgtes arbeid med ulike aktiviteter har i alle år skapt et sosialt fellesskap rundt vår lokalavdeling. Større arrangement som involverer flere i planlegging og gjennomføring, som f eks PO-løp, sykkelkonkurranser og baneaktiviteter, er gunstige for fellesskapet. Dette ble i mange år styrket med rene sosiale sammenkomster. På 2000-tallet ble det slutt på en tradisjon med julebingo og julebord ved Aur Gjestegård. Man har i stedet hver høst en samling av tillitsvalgte for å planlegge neste års aktiviteter. Siste samling foregikk på Color Lines ferge mellom Oslo og Kiel.

Tradisjonen med årlig tur for pensjonister er levende og holdt oppe av vår fest- og arrangementskomite. Bussen går fullastet turen Sandefjord-Strømstad hvert år.

Fra 2009 fram til i dag har avdelingen hatt en bilpolitisk komite. Komiteen har i hovedsak arbeidet for oppgradert Rv 22 og en ny bru over Glomma ved Fetsund. Ny firefelts Rv 22 mellom Lillestrøm og Hovinhøgda sto ferdig desember 2015. Ny Glommabru er oppført i NTP-periode 2018-29. Valget av kryssingsalternativ er nå til behandling i Fet kommune. Mye tyder på at brua kommer. Vi vet bare ikke når. Den uvissheten har aktivisert bilpolitisk komite.

Avdelingen har i dag ingen bilsportsaktiviteter. Vi samarbeider med NAF avd Øvre Romerike om NAF MC Romerike.

NAF avdeling Nedre Romerike har fungert meget bra på disse årene med oppturer og nedturer. Det er en naturlig del av samfunnsutviklingen. Vi har hatt en stødig kurs i NAF sammenheng , og har gjennomført alle pålagte målstyrte oppgaver. Det er vi meget tilfreds med. Medlemstallet har også vært relativt stabilt og tillitsmanns apparatet har fungert meget bra. Ved utgangen av 2016 var medlemstallet 10.892.

Viktig er at vi har og har hatt en stram og god økonomistyring, som har gitt oss handlingsrom og en trygg og stødig hverdag. Et godt bevis for at vi har gjort noe riktig var når vi ble kåret til Årets avdeling i 2013.

## Sentrale personer

### Styreledere:

1927-1930	Helge Foss Haneborg	1946-1965	Olaf Aass
1931-1933	Jens Orning	1966-1975	Odd Skjeldrup
1934-1935	Reidar Odd Arnesen	1976-1987	Knut Bryhn
1936-1938	Hans Abelsnes	1988-1991	Kristen Hogseth
1939-1940	Per Mathiesen	1992-2007	Arne Kr. Karlsen
1941-1943	Oscar Pedersen	2008-2008	Ruben Johansen
1944-1946	Chr. Thomsen	2008-2016	Arne Kr. Karlsen

### Avdelingens kasserer/sekretær:

1933-1983	Einar Sæther	2002-2007	Torild Paulsen
1983-1999	Thor Skrimstad	2007-	Tanya E. Wood
1999-2001	Stig Solberg		

## Tidligere utmerkelser til avdelingens medlemmer

### **Æresmedlemmer:**

Olaf Aass †  
Einar Sæther †  
Odd Skjeldrup †  
Knut Bryhn †  
Kåre Holtedahl †  
Kristen Hogseth †

Johnny Andersen †  
Bjørn Pettersen †  
Thor Skrimstad †  
Arne Kr Karlsen  
Willy Olaissen  
Karin Bredesen

### **NAF,s gullmerke:**

Einar Sæther †  
Olaf Aass †  
Eilert Myhrvold †  
Kristen Hogseth †  
Arthur Møller †

Knut Bryhn †  
Odd Skjeldrup †  
Asbjørn Killingmo  
Arne Kr Karlsen

### **Honnørplaketten:**

Lars Beite	1977
Sverre Andresen	1977
Ivar Claussen	1977
Asbjørn Killingmo	1977
Oddvar Dysterud	1977
Knut Bryhn	1980
Kristen Hogsseth	1980
Birger Swanstrøm	1986
Johnny Andersen	1986
Rolv Stenshol	1986
Knut Flønes	1987
Arne Kr Karlsen	1987
Kr Ø Killingmo	1987
Bjørn Pettersen	1987
Kjell Haug	1987
Georg Nilsen	1987
Arne Silkebekken	1992

Ole Jonny Torgersen	1992
Oddbjørn Luneborg	1992
Ansgar Boge	1992
Willy Olaissen	1992
Ida Nordhagen	1992
Karin Bredesen	1997
Roy Berger	2002
Kjell Kristoffersen	2002
Kjell Nyhus	2002
Trygve Tørres	2002
Alf Enger	2002
Synnøve Haug	2007
Per Harsheim	2007
Norman Dahle	2007
Hugo Gilinsky	2010
Per Johansen	2010
Bjørn Lund	2012

## Styret 2016-17



Øverst fra venstre: Stig Ullereng, John Madssveen, Jørn Berthelsen og Kjell Væråmoen. Nederst fra venstre: Bjørn G. Kværne, styreleder Arne Kr. Karlsen og Johan Saers.

## Medlemmer i NAF avd Nedre Romerike

